

sta na njegovo prigovarjanje najela voznike in peljala krompir v Maribor. Kupec pa ni krompirja prevzel tam, kjer bi ga po dogovoru moral, ampak je zahteval od voznika, da ga je vozil po Studencih od hiše do hiše, kjer ga je kar z voza na drobno prodajal. Ko je bil voz prazen, zahteva voznik od kupca denar, toda ta mu da samo malenkost kot aro, za ostali znesek pa reče, da naj počaka pri tehničarju, on da se gre preobleči in mu bo tam izplačal. Toda voznik je zaman čakal, kupca ni bilo pa tudi za njegovo ime voznik ni vedel. Ko je voznik malo poizvedoval za pobeglim kupcem, so mu nekateri rekli, da ga poznajo samo na videz, ni pa kaj prida

človek. Zadeva je sicer javljena policiji, toda kmetje najbrž nikdar ne bodo videli denarja za svoj krompir. Zato naj bo vsak previden pri nepoznanih in sumljivih kupcih!

Obsodba radi požiga. V Kasazah pri Petrovčah je zgorelo 15. februarja 60.000 din vredno gospodarsko poslopje, ki je bilo last celjskega trgovca Jožefa Plavca. Zavarovalnica je znašala 20.000 din. Požiga je bil osumljen 60 letni hlapec Rok Leber, kateremu je Plavec odpovedal službo in ga izplačal. Sodišče je obsodilo požigalca, kateri je spočetka priznal zločin, na razpravi pa tajil, na 18 mesecev strogega zaporu.

Za koliko so oškodovali sovjeti Finsko?

Dne 29. marca so bili objavljeni prvi uradni podatki o gospodarskih izgubah v zvezi z odstopom finskega ozemlja sovjetski Rusiji po sklepu miru. Finska je izgubila desetine svojega zemljepisnega prostora, v katerem je 250.000 ha že od leta 1918. zelo dobro obdelane zemlje. Preden so to zemljo napravili plodno, so uporabili Finci ogromne delovne moči in napore. To izgubo bo Finska prebolela, ker ima še mnogo prostora, ki ga lahko pretvori v plodnega. Hujši je udarec glede industrije. Nad 400 podjetij, v katerih je bilo zaposlenih nad 20.000 delavcev, je prešlo v sovjetske roke. Motorna sila teh podjetij znaša 100.000 konjskih sil, obsežnost proizvodnje je pa znašala dve milijardi finskih mark. V industriji je Finska izgubila 10% celokupne

ga obsega; k sreči bodo lahko večino te izgube nadomestili v drugih delih države s pospešeno industrializacijo. Gozdov je izgubila Finska 11%, kar sicer ni prevelika izguba, ker je znano, da je dežela za Združenimi ameriški državami in Rusijo najbolj gozdnata na svetu. Sovjetom so morali odstopiti Finci železne in bakrene rudnike. Rudarstvo bodo nadomestili z novimi rudoladi. Sovjeti so dobili tudi veliko vodno centralo v Ruhiali ter ostalih vodnih pogonskih sil v višini 770.000 konjskih sil. Vlada se zdaj trudi, da preskrbi beguncem nov obstoj. Razdeljenih bo mednje 840.000 hektarov zemlje in nad 300.000 glav živine. Sezidati bo treba blizu 60.000 vaških hiš in nad 30.000 mestnih stavb, kamor bodo prišli begunci.

Po svetu

Molotov o ruski zunanji politiki. V petek, 29. marca, je imel sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov na seji Vrhovnega sveta Zveze sovjetskih republik govor, v katerem je tolmačil dela in načela zunanje sovjetske politike. Ostro je napadel Anglijo in Francijo, katerima je očital sovražstvo proti sovjetski uniji in pa imperialistično (osvajalno) politiko. O politiki sovjetske Rusije je dejal: »Naš cilj je, da zavarujemo mir med narodi in da zavarujemo svoje meje. Mi bomo ostali nevtralni in ne bomo sodelovali v veliki vojni, ki se zdaj vodi.« Glede na odnos Rusije do Romunije je izjavil, da imajo sovjeti z Romunijo sporno točko, ki se imenuje Besarabija; aneksijo Besarabije po Romuniji Rusija ni nikdar priznala, v tem pa ni razlog, da bi se moralo to vprašanje rešiti z vojno. Molotov govor je vzbudil v svetu različen odmev. V Nemčiji so z njim zadovoljni. Angleži

ne prikrivajo svojega nezadovoljstva, vendar se držijo hladno in rezervirano. Največ nezadovoljstva pa so vzbudile Molotove besede v Franciji, kjer očitajo časniki temu govoru največje laži, ki so kdaj bile izgovorjene.

Boljševiška znanost. V Rusiji je vse pod komando, tudi znanost. Kakor poroča moskovski list »Pravda«, je sovjetski komisar (minister) za narodno prosveto odredil, da se predela drugi del »Nove zgodovine«, ki jo je spisal član sovjetske akademije znanosti profesor Tarle. Ta profesor je dobil lani nalog od ministrstva, da spiše učno knjigo nove zgodovine za sovjetske srednje šole. Takrat se je vodila v Rusiji strastna propaganda zoper nemški narodni socializem. Zato je profesor Tarle kot zvest sovjetski uradnik podarjal v prvem delu svoje knjige, da je glavni in najbolj brezobzirni sovražnik Rusije narodno-socialistična Nemčija. Ko pa je bila

Kratke tedenske novice

Nemški maršal Göring je pozval Nemce, naj zberejo do 20. aprila za vojno važne kovine. Ministrski odbor za državno obrambo je izdal uredbo, ki določa smrtno kazen za špekulante s kovinami.

Nemčija je z aprilom uvedla poletni čas. Ure so pomaknili za eno uro naprej.

Angleško zunanje ministrstvo je poklicalo na posvetovanje v London vse angleške poslanike iz balkanskih držav.

Churchill, angleški minister, je imel v soboto govor v strelskih jarkih, ki ga je prenašal radio.

Vrhovni vojni svet zaveznikov, ki je zasedal 28. marca v Londonu, je sprejel spomenico, ki obvezuje angleško in francosko vlado, da ne bo sta sklepali ločenega premirja ali miru.

Grčija gradi že štiri leta s 3000 delavci tako zvano Metaxasovo obrambno črto.

Pri lordu Halifaxu, angleškem zunanjem ministru, je bil 28. marca sovjetski poslanik v Londonu Majski. Prišel je protestirat, ker so Angleži zaustavili v Severnem morju dve sovjetski ladji. Pravi pa, da sta se oba moža razgovarjala ob tej priliki tudi o drugih stvareh.

Sovjetski veleposlanik Surič v Parizu je bil nenadoma odpoklican na zahtevo francoske vlade, ker se je vmešaval v notranje zadeve Francije. V nedeljo se je peljal skozi Ljubljano.

Finska vlada je 27. marca odstopila. Novo vlado je zopet sestavil prejšnji ministrski predsednik Rytli. Glavna sprememba nove vlade je obnoveitev od ruskih sovjetov razbite države s sodelovanjem vseh državljanov.

Finska bo morala v doglednem času zbrati 12 milijard mark za gospodarsko obnovo.

Parlamentarne volitve v Kanadi 26. marca so bile zaključene z veliko zmago vladne liberalne stranke, katera je dobila 177 mandatov od 245. Liberalci bodo imeli v parlamentu okrog 115 poslancev več kot vse ostale politične skupine skupaj.

Angleži so sestrelili v tej vojni do 28. marca 127 nemških letal, okoli 44 pa so jih zelo poškodovali. Od Francozov sestreljena letala v tem številu niso započena.

Japonci so 30. marca v Nankingu slovesno vzpostavili novo osrednjo kitajsko vladu, ki stoji pod japonsko zaščito. Kitajska vlada maršala Čangkajšeka v Čunkingu je obvestila vsa zastopstva tujih držav, da ne prizna nove vlade, ki je bila ustanovljena od japonskih vojaških oblastev, da uniči neodvisnost in nedotakljivost Kitajske.

Proizvodnja letal v Ameriki je porasla od prejšnjih 7000 na 21.000 letno. Porast so povzročile naročbe zaveznikov.

Iznajditelj brezčičnega brzojava in radia Edward Branly je umrl v Parizu. Rajni je bil član papeške akademije in profesor na katoliškem vseučilišču v Parizu.

Doslej pri nas največja železniška nesreča pri Ozižu, o kateri smo že dvakrat pisali, je zahtevala doslej deset mrtvih, 34 ranjenih, 15 jih pa še pogrešajo.

leti prava pravičljna dežela. Po dolinah in na pobočjih cvetijo neštene cvetlice v žarečih barvah. Tu tudi najdeš najlepše rastline in najbolj redke ptice.

Izumitelj prve moderne plinske maske. Plinsko masko, oziroma masko zoper dim je izumil pred sto petnajstimi leti neki angleški delavec in je bila na zunaj že podobna današnji maski. Sedanja oblika in vsebina pa ji je v splošnem dal angleški kemik Tyn-dall leta 1875. Njegova filtrirna (čistilna) naprava je obstajala iz vate, ki je bila prepojena z glicerinom in obdana z lesnim ogljem, vse skupaj pa je bilo zaprto v preluknjani škatli, ki je bila privezana na masko iz platna. S to pripravo je izumitelj šel v prostor, ki je bil napol-

Stefan Skledar:

Antolinovo vstajenje

»Kaj še ne pojdeš?« se je s slabotnim, starikavo zamolklim glasom oglasila stara Smehovka in obrnila obraz od ognjišča proti možu.

Stari ji ni odgovoril. Molče je obstal sredi prikleta, kjer je v skrajnem kotu mololet iz očrnele stene nizko ognjišče. V peči še ni gorelo.

Žena je vzdihnila in prižgala vžigalico, ki jo je previdno vtaknila med dračje v peči. Sprva se je plamenček poigraval med slabo posušenim šibjem. Toda nedolgo nato je obliznil ves svezjen, da se je v mračnem prikletu zasvetilo. V slabi luči, ki jo je ogenj iz peči pošiljal naokrog, sta se pokazala dva bleda, od skrbi in let razorana obraza.

Smehovka je še vedno strmela v ogenj. Mož pa je povsili glavo, da se mu je na temenu zableščalo. Bil je gologlav in pleša sredi osivele glave se mu je odražala kakor pekoča skrb sama, ki jo je nosil v srcu.

»Čas je že, da se spraviš — in pojdeš po poslu...« je žena počasi premikala osušene, od želodčne bolezni razpokane ustnice. Pogledala ga pa ni. Kakor zatopljen v nekaj skrivnostno tujega, a težkega. Zadržala je sedaj

z neko bolešno tenkočutnostjo, da se nad njeno hišo zbirajo preteči oblaki.

Mož se še vedno ni ganil z mesta. Stal je kakor vkovan v težko, strašno železje, ki mu ne da, da bi prosto zadihal. Dasi je bilo zunaj še hladno, da je človeka zazeblu v noge, je imel stavec na sebi le pozakrpano, belo hodnično srajco, ki pa je bila že vse preveč popackana na koncu rokavov. Na tej srajci je imel še obnošen telovnik, od katerega so se na hrbtu krpe kar lupile. Imel ga je dobro zapetega, z vsemi gumbi, kar jih je še imel.

»Zmetno mi bo iti...« je vzdihnil in pogledal ženo s svojimi motno boljšečimi očmi. Stara se pa ni ozrla od ognjišča.

»Moraš — kaj pa boš drugače? Hočeš, da nas še enkrat zatoži. Potem nam bo boljše, kajne? Tako,« je pokazala z rokami čez desno ramo, »na hrbet si oprtam posteljino in cape pa grem... Tako bi me menda rad videl.« Starka je bruhnila v jok.

Mož je stopil k njej in jo prijel za levo roko, katero si je krčevito pritiskala na obraz, medtem ko je z desno s kuhalično mešala zafrak za krompirjevo juho, ki jo bo skuhala za večerjo.

»Jula, imej pamet vendar! Za Boga, kaj misliš, da mi je grunt, ki nam je še ostal, tako malo pri srcu, da se ne bom zmenil zanj, ko mi bodo grozili še enkrat s sodnijo? Žena, ne veš, koliko trpim te zadnje dni. Ko

sklenjena pogodba med Rusijo in Nemčijo, je dobil Tarle od ministrstva nalog, da predela drugi del svoje zgodovine tako, da sta kot glavni sovražnici Rusije prikazani Anglija in Francija. V sovjetski Rusiji je torej znanost največja sužnja v službi politike. Naši komunistični fantiči in njih zakrinkani varuhi pa se širokoustijo o svobodi in znanosti, ki je baje na njej zgrajen sovjetski sestav!

Vorošilova linija. Maginotova, Siegfriedova in Mannerheimova linija vzbujajo po svetu po raznih državah interes za posnemanje. Grki gradijo obmejno obrambno črto, imenovano po sedanjem ministrskem predsedniku Metaksasovo linijo. Po miru, sklenjenem s Finci, se je v glavah sovjetskih prvakov začela ideja, da se zgradi proti Finski utrjena ruska črta, ki bo obsegala Karelijsko ožino in Ladoško jezero. Ta linija bo nosila ime ne po Stalinu, čemur se prav za prav moramo čuditi, marveč po maršalu Vorošilovu. Morda pa čaka Stalin, da bo dal svoje ime za zgradbo ruske obrambne linije proti kakšni drugi državi?

Katoliška dobrodelnost med pogani. Katoliška Cerkev je zasnovala in vzdržuje v misijonskih deželah te dobrodelne ustanove:

	Afrika	Azija	Amerika	Oceanija
bolnišnic	267	293	53	107
lekarn	1074	1325	130	278
gobovnic	59	33	4	12
sirotišnic	617	1073	92	126
zdravnikov	30	165	4	7
hiralnic	132	253	14	18

V vseh bolnišnicah se oskrbuje 33.000 bolnikov, v sirotišnicah se nahaja 111.000 sirot, v gobavnicah 12.779 gobavih, v hiralnicah 17.430 starcev. Obstoje, razvoj in napredek teh dobrodelnih ustanov v misijonskih deželah je od papeža določeni molitveni namen za mesec april.

Vpoklie redovnikov v francosko armado. Izdan je bil seznam v francosko vojsko vpoklicanih redovnikov. Zveza bivših bojnikov-redovnikov šteje 6720 vpoklicanih redovnikov. Od teh je: 1038 šolskih bratov, 781 jezuitov, 342 dominikancev, 310 frančiškanov, 306 kapucinov in 232 benediktincev. 61 redov in kongregacij ima svoje člane na bojnem polju.

Zedinjene države in Evropa

Po poročilu, ki ga je dal Sumner Welles po svojem povratku v Ameriko predsedniku Rooseveltu, je poslednji izjavil, da obstoja zelo malo neposrednih izgovorov, da bi se vojna v Evropi končala. Iz tega se da sklepati, da v bližnji bodočnosti ni pričakovati nobenega ameriškega koraka za sklenitev miru. Istočasno s povratkom Wellesa v Ameriko je bila v Berlinu izdana »Bela knjiga« pod naslovom »Poljski dokumenti kot predzgodovina sedanjih vojne«. Ta knjiga obdoljuje ameriško diplomacijo, da je na Poljskem skupno s Francijo in Anglijo rovarila za vojno proti Nemčiji, ter objavlja v to svrhu dokumente, ki so bili — po nemškem zatrdilu — najdeni v predalih poljskega zunanjega ministrstva v Varšavi in ki vsebujejo razgovore ameriških diplomatskih zastopnikov v Parizu, Londonu in Varšavi s poljskimi diplomati. Glede na te dokumente je ameriški zunanji minister Kordell Hull to izpovedal: »Na najboljši odlo-

čen način moram izjaviti, da niti jaz niti kdo od mojih sotrudnikov v zunanjem ministrstvu nismo nikdar vedeli za kake take razgovore in zato jim odločno odrekamo resničnost. V teh dokumentih razložena stališča niso nikdar niti za hip in na noben način predstavljala politiko ameriške vlade.« Hkrati je ameriški poslanik v Parizu Bullitt, ki se zdaj mudi v Washingtonu, odločno zanikal vse tisto, kar mu pripisuje nemška »Bela knjiga«. Poljski veleposlanik v Washingtonu pa je izjavil: »Nikdar se nisem razgovarjal z Bullittom v Parizu o udeležbi Amerike v vojni.« Ameriška »Associated Press« poroča, da prevladuje v ameriški javnosti prepričanje, da je objava teh dokumentov samo manever Berlina, s katerim hoče škodovati Rooseveltu spričo volilne kampanje za predsedniške volitve v Zedinjenih državah, ker skuša odvrniti odgovornost za evropsko vojno na Ameriko in njeno vlado.

Pavel Nurmi, najboljši finski športnik, zbira po Ameriki prispevke za obnovo Finske

Janes Gutenberg, ki je prvi začel tiskati knjige v Nemčiji, in sicer pred 500 leti

Rešilni telovnik iz gumija, napolnjen z zrakom, so vpeljali za mornarje v sedanjih nevarnih voznjah

Proti nebu se valeče pline italijanskega ognjenika Vezuv bodo izkoristili za pogonsko silo

sem toliko premišljeval od takrat, ko sta mi Raščan in Miholič odbila prošnjo za poroka, se mi je vedno in vedno vsiljevala misel, da bi mi morali že prej vse bolj skrbeti, da se ne bi zadolžili —

»Se zna, jaz bom spet kriva te nesreče. Saj nikoli ne moreš prej zaspati, dokler ne najdeš razloga, da je krivda na meni,« je Julia ponovno zajokala.

»Žena, žena, zakaj me sodiš tako naglo! Če ti porečem, da smo vso to nesrečo zakrivali v onih letih, ko smo po štirikrat na leto obhajali godovno za tebe, za mene, za Štefa in za Maričo, mi tega menda ne zameriš. Ako pa, potem —

»Kdo pa je vedno govoril za to, da naj privlečemo k nam strice, tetice in pa še vso botrino naokrog — še Maršekove, če ne prav ti, ti! In zdaj se hočeš znašati nad mano!« Ženska je spustila kuhalnico v ponev in začela krilliti z rokami.

»Bog moj dragi, Julia...« Mož se je pripravljaj, da pojde v sobo.

»Vsega tega si kriv ti, veš! One bodonske lajdre tudi ne bi trebalo spravljati k nam. Štef bi lahko dobil boljše ženo, ki bi kaj prinesla k hiši in lepo delala. Ne bi se potepla kakor Mariča. Pa ti si kar s Štefom potegnil, ko sem bila jaz proti. Zdaj pa imaš. — Ko si nas tako globoko potegnil, nas še potopi! Saj se ti vidi, da nimaš volje, potegniti prunt in vodo...«

»Jula! Tak jezik imaš, da kar lajaš! Takrat pa, ko si vsak dan pila čaj z rumom, da je bilo po hiši rumovih steklenic kakor kamenja, da smo se obnje spotikali, takrat si bila bolj medena. O, bila si! Tedaj ti ni bilo mar za denar, ki ti je klokotal po grlu. Dobro je, žena; zapomnim si jaz to, in še prav dobro.«

Možve vodene oči so postale še bolj vlažne, kot so bile doslej. Z levim rokvom si je šel čeznje in obraz ter brki so se mu ovlažili od solza. — Stopil je na hišni prag in zaklical proti hlevu:

»Štef, kaj boš že napajal?« Glas mu je bil hripav.

»Tako. Samo vode še nanosim,« je odgovarjal sin nekoliko zateglo. Kmalu nato je že z vedri v rokah stopil iz hleva in šel proti studencu. Težka lesena vedra so kar zaječala, ko jih je postavil na oseke dosti plitvega studenca in pričel zajemati.

Mož je bil precej širok čez pleča. Bil je nizke rasti kakor oče, po katerem se je docela vrgel. Le glas je imel tak kakor mati: zategel, včasih do smešnosti, da je človek nehote mislil, da nima pred sabo človeka, ki bi bil povsem v redu. O materi so že tako govorili, da je malo »udarjena«, kar pa ni bilo čisto res.

Oče je opazoval sina pri studencu. Pred kakimi tremi meseci je prišel iz Nemčije in zdelo se mu je, da se je tam kar zredil. No, dasi ni bilo tam vse prav tako, kakor

njen z dimom in je tam vztrajal dalj časa. Že prvi poskus je imel uspeh in so nato londonske gasilce opremili z večjim številom takšnih mask.

Orel napadel novoporočenca. V bližini Soluna na Grškem se je zaletel velik orel z vso silo v steklo nekega avtobusa, ki je bil napolnjen z ljudmi. Steklo se je zdrobilo, ujeđa je vdrla v notranjost vozila. Ljudje so jo skušali zaman odpoditi. Razdražili so jo tako, da je planila na mlada novoporočenca, ki sta bila na poročnem potovanju. Orel je mlado ženo s kremplji hudo poškodoval po obrazu in prsih. Zaman ga je skušala odgnati, medtem ko se je mladi mož onesvestil. V vozu je nastala panika. Ljudje so kričali kakor obsedeni in le s težavo je nekemu po-